

L'embrió d'una nova internacional?

El convivialisme és la filosofia política de l'art de conviure que apel·la a tenir **cura de la natura i dels humans i a saber oposar-nos sense matar-nos**.

El **Segon Manifest Convivialista***, [publicat el febrer de 2020 per Actes Sud](#), estableix cinc principis i un imperatiu que incorporen les aportacions del liberalisme, l'anarquisme, el socialisme, el comunisme i l'ecologisme, per enfortir tots aquells que pretenen construir un món post-neoliberal davant els enormes reptes del nostre temps.

Aquesta inèdita iniciativa elaborada durant 10 anys està signada per 275 personalitats de 33 països. Cal destacar Marcos Arruda, Geneviève Azam, Leonardo Boff, Alain Caillé, Mathieu Calame, Noam Chomsky, Denis Clerc, Federico Demarí, Shirin Ebadi, Christian Felber, Susan George, Daniel Innerarity, Gus Massiah, Edgar Morin, Chantal Mouffe, Kari Polanyi, P.V. Rajagopal, Mathieu Ricard, Marshall Sahlins, Saskia Sassen, Sidharta, Boaventura de Soisua Santos, Patrick Viveret, Juliette Weber, Chico Withaker et Jean Ziegler.

Síntesi del manifest convivialista

Declaració d'interdependència

La humanitat no ha tingut mai tants recursos materials i habilitats tècniques i científiques. Considerada en el seu conjunt, és rica i poderosa, com ningú en segles anteriors s'hauria pogut imaginar. Però res demostra que sigui més feliç. Tanmateix, ningú no vol tornar enrere, ja que tothom s'adona que cada cop s'obren noves possibilitats de realització personal i col·lectiva.

Malgrat això, ningú no està disposat a creure que aquesta acumulació de poder es pugui perseguir indefinidament sense que, en una lògica inalterada del progrés tècnic, es giri contra la humanitat i posi en perill la seva supervivència física i moral. Les primeres amenaces que ens assalten són de tipus material, tècnic, ecològic i econòmic. Amenaces **entròpiques**. Encara som molt més incapaços ni tan sols d'imaginar respostes al segon tipus d'amenaces. Es tracta d'amenaces morals i polítiques. Amenaces que podem qualificar d'**antròpiques**.

El principal problema

La constatació és que la humanitat ha sabut fer un brillant progrés tècnic i científic, però continua **sent incapaç de resoldre el seu problema essencial: com gestionar la rivalitat i la violència entre els éssers humans?** Com animar-los a cooperar, alhora que els permet oposar-se sense massacrar-se? Com crear obstacles a l'acumulació de poder, il·limitada i potencialment autodestructiva, sobre els humans i sobre la natura? Si la humanitat no pot respondre ràpidament a aquestes preguntes, desapareixerà. Malgrat es compleixin totes les condicions materials perquè prosperi, només ho farà si pren consciència de la seva finitud.

El capitalisme més o menys regulat en la postguerra s'ha **convertit en un capitalisme rendista i especulatiu** que ara ja no obté el seu benefici de la indústria sinó de les finances especulatives. Genera un enriquiment literalment sense sentit dels més rics. Les quaranta persones ultra-riques posseeixen tant com la meitat més pobra de la humanitat de 4.000 milions de persones. Dit d'una altra manera, 40 persones compten tant com 4.000 milions!

El triomf d'aquest nou tipus de capitalisme té moltes causes. Però un d'elles és essencial: **el poder de les idees neoliberals**. De fet, és el poder de la ideologia neoliberal el que va obrir el camí cap a aquest capitalisme de nou tipus, el capitalisme en la seva forma més pura, alliberat de totes les restriccions morals o polítiques que encara el van impedir fins els anys 1980-1990.

El neoliberalisme actual es caracteritza per la combinació de les sis proposicions següents:

- **No hi ha societats, col·lectius o cultures, només hi ha individus.** (“There is no such thing as society”, va dir Margaret Thatcher)
- **L’avarícia, la set de profit, de lucre, és una cosa bona.** *Greed is good*
- **Quants més rics s’enriqueixin, millor, perquè tothom se'n beneficia** amb un efecte de filtració, de degoteig cap a baix. (*trickle-down effect*)
- **L’únic mode de coordinació desitjable entre els subjectes humans és el mercat lliure** i sense restriccions, (inclòs el mercat financer) que s’autoregula tot sol en benefici de tots.
- **No hi ha límits. Sempre més és necessàriament sempre millor.**
- **No hi ha cap alternativa** (“There is no alternative”, com va proclamar Margaret Thatcher).

La raó de ser d'aquest Manifest Convivialista és poder respondre a l'onada neoliberal. Si volem tenir l'oportunitat d'afrontar l'amenaça que la dominació mundial del capitalisme rendista i especulatiu planteja sobre el futur de la humanitat, **necessitem urgentment una filosofia política alternativa al neoliberalisme.** Una filosofia que no es limiti a denunciar la falsedat dels seves sis propostes centrals, sinó que dibuixi amb eficàcia els contorns d'un altre món possible, més humà i viable, en què tots, o la gran majoria, puguin reconèixer-se i viure millor. Per aconseguir-ho, hem de superar el sentiment d'impotència que tots compartim. Aquest segon Manifest Convivialista destaca les orientacions d'aquest altre món possible, d'un món post-neoliberal. El seu punt de partida és la certesa que el que més falta a les milers o desenes de milers d'associacions o xarxes, en les desenes o centenars de milions de persones de tot el món que busquen escapar-ne del capitalisme neoliberal, el que les impedeix coordinar i que les condemna a una forma d'impotència **és l'absència d'un consens explícit i clarament compartit sobre alguns valors o principis centrals.** És la manca d'una alternativa de filosofia política (a llarg termini) al neoliberalisme.

Perquè aquestes riques iniciatives puguin contrarestar, amb força suficient, les dinàmiques mortals del nostre temps i de manera que no es limitin a un paper de simple contestació o mitigació, és crucial **reunir les seves forces i les seves energies, d'aquí la importància de ressaltar i anomenar el que tenen en comú.** El que tenen en comú és la **recerca d'un convivialisme** (adoptem aquest terme ja que ens cal identificar un fons doctrinal mínim comú), **un art de conviure** (con-vivere) **que valora la relació i la cooperació, i permet oposar-nos sense matar-nos, tenint cura dels altres i de la Natura.**

Per tant, **res no és més urgent que desenvolupar un pensament d'alternativa mundial al que el neoliberalisme va saber imposar a tot el planeta.** És necessària una filosofia política (en el sentit ampli del terme) **que no pot consistir en un simple retorn al socialisme, al comunisme, a l'anarquisme o al liberalisme clàssic.** Aquestes grans ideologies de la modernitat ja no estan a l'alçada dels problemes que hem d'afrontar. De fet, no ens han explicat res sobre **la relació desitjable dels humans amb una naturalesa** clarament inesgotable; res decisiu **sobre les relacions entre homes i dones;** i menys encara **sobre la manera correcta de pensar en la diversitat de les cultures.**

Convivialisme

El convivialisme és el nom que donem a tot allò que, en doctrines i savieses existents o passades, seculars o religioses, **contribueix a la recerca de principis que permetin als éssers humans competir per una millor cooperació i progressar en la humanitat en consciència plena de la naturalesa finita dels recursos naturals i una preocupació compartida per la cura del món.** La filosofia de la convivència, de l'art de conuiu, no és una nova doctrina que s'afegiria a altres reclamant cancel·lar-les o superar-les radicalment. Es tracta del moviment de la seva interrogació mútua basada en l'extrema urgència en què ens trobem davant de les múltiples amenaces sobre el futur de la humanitat. Té la intenció de retenir el que és més preciós en cadascuna de les savieses de les quals som hereus.

Disposem de múltiples elements de resposta que, al llarg dels segles, han estat aportats per religions, morals, doctrines polítiques, filosofia i ciències humanes i socials. Així mateix, són innumbrables les iniciatives que caminen cap a una alternativa a l'organització actual del món, promogudes per milers i milers d'organitzacions o associacions, i per desenes o centenars de milions de persones. Aquestes iniciatives es presenten sota diversos noms i en els més diversos nivells: la defensa dels drets humans, de la ciutadania, de les persones treballadores o aturades, de les dones o els infants; l'economia social i solidària amb tots els seus components: cooperatives de producció o de consum, mutualisme, comerç just, monedes paral·leles o complementàries, sistemes d'intercanvi local, les diverses associacions de suport mutu; l'economia de la contribució digital (Linux, Viquipèdia, etc.); decreixement i post-desenvolupament; *l'slow food, slow city*, moviments científics lents; la demanda de *buen vivir*, l'afirmació dels drets de la natura i l'elogi de la *pachamama*; l'altermundisme, l'ecologia política i la democràcia radical, els indignats, *Occupy Wall Street*; la cerca d'indicadors alternatius de riquesa, moviments per a la transformació personal, senzillesa voluntària, abundància frugal, diàleg de civilitzacions, teories de cura, nous pensaments dels comuns, etc.

Totes elles comparteixen la cerca de l'art de conuiu (con-vivere) que permeti als humans tenir cura els uns dels altres i de la natura, sense negar la legitimitat del conflicte, però fent-ne un factor de dinamisme i de creativitat. Una manera d'evitar la violència i la mortalitat. Per trobar aquest mitjà, necessitem, a partir d'ara, i amb tota urgència, una base doctrinal compartible mínima que permeti respondre simultàniament i a escala planetària, almenys quatre preguntes essencials:

La pregunta moral: què poden esperar els individus i què se'ls ha de prohibir?

La pregunta política: quines són les comunitats polítiques legítimes?

La pregunta ecològica: què podem prendre de la natura i què li hem de retornar?

La qüestió econòmica: quanta riquesa material ens permet produir i com hem de produir per ser coherents amb les respostes donades a les qüestions morals, polítiques i ecològiques?

Cadascú és lliure d'afegir o no a aquestes quatre preguntes la relativa al sobrenatural o a l'invisible: la qüestió religiosa o espiritual. O, el que en podem dir, la qüestió del significat.

Consideracions generals:

Hem arribat a la conclusió que l'única política legítima, però també l'única ètica acceptable, són aquelles que s'inspiren en els **cinc principis següents**: els principis de **naturalitat comuna, humanitat comuna, socialitat comuna, individualització legítima i oposició creativa**. Aquests cinc principis estan subordinats a l'imperatiu absolut de **dominar l'hybris** dels grecs (la desmesura, la il·limitació).

PRINCIPI DE NATURALITAT COMUNA: els humans no viuen externament en relació amb una naturalesa de la qual haurien de ser "amos i posseïdors". Com tots els éssers vius, en formen part i són interdependents amb ella. Tenen la responsabilitat de tenir-ne cura. En no respectar-la, posen en perill la seva supervivència ètica i física

PRINCIPI D'HUMANITAT COMUNA: per sobre de les diferències de color de pell, nacionalitat, llengua, cultura, religió o riquesa, sexe o orientació sexual, només hi ha una humanitat que s'ha de respectar en la persona de cadascun dels seus membres.

PRINCIPI DE SOCIALITAT COMUNA: els éssers humans són éssers socials per als quals la riquesa més gran és la riquesa de les seves relacions socials.

PRINCIPI D'INDIVIDUACIÓ: en compliment d'aquests primers principis, la política legítima és aquella que permet que tothom pugui afirmar al màxim la seva singularitat individual, en desenvolupar el seu poder de ser i actuar sense perjudicar el dels altres.

PRINCIPI D'OPOSICIÓ ORDENADA I CREATIVA: com que tots tenen vocació de manifestar la seva individualitat única, és natural que els humans s'hi puguin oposar. Però només és legítim fer-ho sense posar en perill la socialitat comuna que fa que aquesta rivalitat fructifiqui i no sigui destructiva.

Tres d'aquests principis afirmen el valor central d'una de les grans ideologies polítiques de la modernitat, d'un dels components de l'ideal democràtic. L'afirmació d'una humanitat comuna es troba al centre del comunisme; el socialisme s'inspira en el principi de la socialitat comuna; i, l'anarquisme en el de la individuació legítima. O, simplificant, el comunisme privilegia la fraternitat, el socialisme la igualtat i l'anarquisme la llibertat.

El quart, el del liberalisme és més difícil de localitzar. Podem identificar-lo amb el principi d'oposició creativa que valora i fa possible el pluralisme. Pluralisme en un doble sentit. El liberalisme original accepta, fins i tot recomana, la pluralitat d'opinions, costums i creences. Però també recomana no confondre les diferents lògiques d'acció social. No confondre el legislatiu, l'executiu i el judicial; l'economia, la política i la ideològica; el saber, poder i tenir. Aquest principi està en l'arrel de l'ideal democràtic modern. Com a tal, és per tant la condició de possibilitat de les altres tres ideologies polítiques modernes.

Però des del convivialisme aquests quatre principis s'han mostrat insuficients. Cal afegir-hi el principi de **naturalitat comuna** i el meta-principi de **domini de l'hybris**, perquè posen de manifest els punts cecs de les ideologies democràtiques modernes. Totes, en diferents graus, comparteixen la mateixa limitació. Com que suposen que els humans són principalment, si no exclusivament, éssers de necessitat, dedueixen que la causa del conflicte entre ells és l'escassetat material.

El principi de **naturalitat comuna** afirma que la nostra sort està lligada a la Gaia, que vivim amb ella en una relació d'interdependència i que, en exhaurir-la, és la nostra mateixa supervivència que ens estem posant en seriós perill, tal com ha entès l'ecologia política des de fa temps. L'ecologia política és el cinquè i més recent discurs de la modernitat.

Amb aquests cinc principis, creuant-los tots, hi ha un imperatiu:

IMPERATIU DE CONTROLAR L'HYBRIS. La primera condició perquè la rivalitat i l'emulació serveixin per al bé comú és garantir que s'escapen del desig d'omnipotència, de la desmesura, de l'hybris (i de la pleonexia, el desig de posseir sempre més). L'emulació, així, esdevé en **rivalitat per a cooperar millor**. Dit d'una altra manera: és molt recomanable intentar ser el millor si es tracta **d'excel·lir, segons els propis mitjans, per satisfer les necessitats dels altres, de donar-los el màxim i el millor possible**. Això és molt diferent de la voluntat d'arrabassar a qualsevol preu als altres el que és seu.

Aquest principi de **control de l'hybris** és en realitat un meta-principi, el principi de principis. Permet tots els altres i ha de servir de regulador i de salvaguarda. Perquè cada principi, emprès al seu extrem **i no temperat pels altres, arrisca a convertir-se en el seu contrari**: l'amor a la Natura o a la de la humanitat abstracta en l'odi cap als homes i dones concrets; la socialitat comuna en corporativisme, clientelisme, nacionalisme o racisme; la individuació en un individualisme indiferent als altres; l'oposició creativa en el combat de l'ego, en narcisisme de petites diferències, en conflictes destructius. Per això, podem dir, que aquest imperatiu és "categòric".

Aleshores, com ens hem de convèncer per renunciar a l'*hybris*, el desig infantil d'omnipotència, si ja no esperen cap recompensa o ja no temem cap sanció al més enllà? Per què, en nom de què, hauríem de renunciar al desig de dominar al seu torn aquells que ens podrien dominar? La resposta és que **violant els principis** de la humanitat comuna, la socialitat comuna, la naturalitat comuna, la individualització legítima per a tots i l'oposició creativa, **estem posant en perill la mateixa supervivència de la humanitat** i, per tant, **estem exposats a la ràbia i al menyspreu de tothom**. Còlera i estigma legítims. Una ràbia justa que no s'ha de transformar en odi ni ressentiment, sota pena d'intercanviar un *hybris* perjudicial per un *hybris* encara més devastador.

Sota el regnat del neoliberalisme i del capitalisme rendista i especulatiu, l'únic valor que predomina és la riquesa mercantilista. **Només són dignes de reconeixement pel pensament dominant aquells que guanyen el poder que atorga els diners**. La confiança deixa lloc a la desconfiança.

En una societat convivialista, al contrari, es reconeixen com a valuoses les accions que fan respectar el principi de la humanitat comuna, aquelles que contribueixen a fer més harmonioses les relacions socials, aquelles que preserven el medi natural i les que es despleguen en art, ciència, tècnica, esport, en inventiva democràtica, en convivència, etc. **El convivialisme és en primer lloc un moviment per enderrocar els valors dominants actuals i per inventar valors que facin avançar la humanitat**.

Els principis generals exposats impliquen diferents consideracions:

Consideracions morals

El que cada individu pot esperar és el **reconeixement de la seva igualtat de dignitat envers tots els altres éssers humans**, amb accés a **condicions materials suficients** per dur a terme la seva concepció del *buen vivir*, respectant les concepcions dels altres. El que està prohibit és caure en excés (l'*hybris* dels grecs), és a dir, violar el principi de la humanitat comuna i posar en perill la socialitat comuna. Concretament, és una obligació lluitar contra la corrupció.

Consideracions polítiques

En la perspectiva convivialista, un estat, un govern o una nova institució política només es poden considerar legítims si respecten els cinc principis de naturalitat comuna, d'humanitat comuna, socialitat comuna, individuació i oposició ordenada; i, faciliten la realització de les consideracions morals, ecològiques i econòmiques que se'n deriven.

Més concretament, els estats legítims garanteixen a tots els seus ciutadans més pobres un mínim de recursos, un ingrés bàsic, en qualsevol forma, que els protegeixi de l'abús de la misèria, així com d'impedir progressivament els més rics, mitjançant l'establiment d'un ingrés màxim, caure en l'abjecció de riqueses extremes, superant un nivell que faria inoperant els principis de la humanitat comuna i de la socialitat comuna.

Consideracions ecològiques

Els humans ja no ens podem considerar amos i senyors de la Natura. Tenint en compte que, lluny d'oposar-nos-hi, formem part d'aquesta, hem d'establir amb la Natura, almenys metafòricament, una relació de do / contra do. Per tal de poder lliurar a les generacions futures un patrimoni natural conservat hem de retornar a la Natura tant o més del que en prenem o rebem.

Consideracions econòmiques

No hi ha una correlació contrastada entre la riquesa monetària o material, d'una banda, i la felicitat o el benestar, de l'altra. L'estat ecològic del planeta fa necessari cercar totes les formes possibles de prosperitat sense creixement. És necessari que, en una perspectiva d'economia plural, s'estableixi un equilibri entre el mercat, l'economia pública i l'economia associativa (social i solidària), segons si els béns o serveis a produir són individuals, col·lectius o comuns.

Quin món post neol-liberal?

Per fer possible l'enorme canvi de l'opinió pública mundial indispensable per canviar la trajectòria que ens porta a un caos i una catàstrofe probables, el més difícil és proposar un conjunt de mesures polítiques, econòmiques i socials que permetin al màxim el nombre, i en particular als més modestos, mesurar els resultats d'un acord (un New Deal) convivialista, no només a mitjà o llarg termini, sinó immediatament.

No hi pot haver cap resposta absolutament general a aquesta pregunta. Depèn del context històric, geogràfic, cultural, polític, etc. específic per a cada país, regió o grup subnacional o supranacional. Però qualsevol política convivialista concreta i aplicable ha de tenir en compte necessàriament aquests objectius [amb alguns exemples de mesures exposades en el manifest]:

- **L'imperatiu de la justícia i la lluita contra l'hybris**, que implica la reducció de les desigualtats vertiginoses que han esclatat arreu del món entre els més rics i la resta de la població des dels anys setanta, reducció, gràcies a la "la introducció combinada d'un ingrés mínim, d'una banda, i d'un màxim d'ingressos i riqueses, de l'altra, a un ritme més o menys ràpid segons les circumstàncies locals".

[Algunes de les mesures proposades:

- Erradicar els paradisos fiscals perseguint les societats pantalla.
  - Igualar l'impost sobre el capital amb l'impost sobre el treball (avui molt superior)
  - Taxar al 70% els ingressos superiors a 10 M \$.
  - Taxar les grans fortunes i les grans herències.
  - Fiscalitat transparent que asseguri les transferències per garantir una renda bàsica.
  - Assegurar el dret a un treball que eviti tant l'atur com la sobrecàrrega de feina.
  - Taxar les plusvàlues sobre la compra-venda d'accions, en funció del temps de revenda.
  - Prorratar l'impost sobre els beneficis consolidats de les transnacionals a la facturació assolida en cada estat.
  - Abolir del deute il·legítim o reestructurar del deute extern legítim en funció del creixement del PIB]
- **La preocupació per donar vida als territoris i localitats** i, per tant, per re-territorialitzar i reubicar allò que la globalització ha externalitzat massa. No hi pot haver convivialisme sense l'obertura als

altres, (d'acord amb el principi de la humanitat comuna), però tampoc sense una autosuficiència com a font de confiança i calidesa (d'acord amb el principi de socialitat comuna).

[Algunes de les mesures proposades:

- Una societat convivialista i de post-creixement iniciarà necessàriament un procés de desglobalització i deslocalització de les economies.
- Les societats convivalistes rebutjaran els acords de liberalització comercial imposats per les multinacionals i els substituiran per acords de cooperació internacional.
- Els “impostos per quilòmetre recorregut” poden assegurar la reducció d'aquests fluxos “innecessaris” i costosos ecològicament entre els països industrialitzats.
- A nivell local no cal que hi hagi intercanvis en una moneda internacional, ni tan sols en una moneda nacional. Es poden dur a terme mitjançant sistemes d'intercanvi locals amb monedes complementàries.
- Segons la mateixa lògica de reubicació, és necessari i possible (re)conquerir la sobirania industrial bàsica i la sobirania alimentària.
- La desincronitzada integració econòmica i monetària europea, que no ha estat acompanyada per cap integració política i social, ha provocat que diversos països de tota Europa estiguin en un estat de desemparament i d'angoixa insuportable. D'una forma o altra cal assegurar: sobirania monetària, sobirania política i sobirania social.]

• **La necessitat absoluta de preservar el medi ambient i els recursos naturals** (d'acord amb el principi de naturalitat comuna). Fer-ho ja no s'hauria de considerar una càrrega addicional, sinó, al contrari, com una gran oportunitat d'inventar nous estils de vida, trobar noves fonts de creativitat i revitalitzar territoris.

[Algunes de les mesures proposades:

- Davant els reptes i els riscos climàtics i energètics, cal apostar cap el 2040-2050 per un objectiu “triple zero”:
  - zero emissions netes de gasos d'efecte hivernacle (“neutralitat del carboni”);
  - consum zero de combustibles fòssils (cosa que suposa una sortida del carbó, del petroli i del gas fòssil);
  - zero residus altament tòxics i d'alt risc.
- Per això, és necessari substituir les energies i les matèries extretes del subsol per les energies i les matèries derivades del sol:
  - L'energia solar en totes les seves formes, directa (fotovoltaica, tèrmica) o indirecta (eòlica, hidroelèctrica, biomassa), ha de substituir l'extractiva fòssil (carbó, petroli, gas fòssil) i fissible (urani).
  - I els “materials solars” creats per la fotosíntesi de les plantes (materials d'origen bio) han de ser tant el recurs primari de les nostres construccions com el d'una substància carbo-bioquímica que substitueixi l'actual petroquímica per a la fabricació de tots els nostres objectes habituals.

• **L'obligatorietat imperativa d'eliminar l'atur i d'oferir a tothom una funció i un paper reconeguts en activitats útils** per a la societat (d'acord amb el principi d'individualització legítima). El desenvolupament de polítiques de re-territorialització i la lluita sobre els reptes mediambientals contribuiran molt a això. Però aquesta política de redistribució de llocs de treball només pot assumir la seva extensió i pot tenir efectes poderosament significatius si es combina amb mesures per **reduir el temps de treball** i amb una forta empenta a **l'expansió de l'economia associativa o comunitària**. Al desenvolupament del que s'anomena avui el comú o el comuns.

- **La urgència de fer una tria radical entre els usos de la intel·ligència artificial** (d'acord amb el principi de l'oposició creativa) que contribueixin a augmentar el poder per a tothom d'aquells que, al contrari, només serveixen per alimentar el desig d'omnipotència, l'*hybris* de pocs.

[Algunes de les mesures proposades:

- El convivialisme no pot minimitzar la dimensió de la rutina i l'alienació moral que hipotequen les ciències i les tècniques contemporànies.
  - Sens dubte ens aporten diverses facilitats immediates, però totes aquestes facilitats juntes configuren un tipus de societat que no volem.
  - És imprescindible regular les decisions d'interès general i treure-les del poder d'aquests enginyers, metges, juristes o polítics que preparen un futur sense rostre humà.
  - Cal una reglamentació que creï uns òrgans deliberatius dotats del poder d'intervenir sobre la programació de la investigació tecnocientífica, d'imposar i organitzar informació i debats públics, i que estiguin fonamentats en la interacció amb òrgans consultius.
  - Aquests òrgans sorgiran de l'apropiació per part de la ciutadania del coneixement i de les condicions d'avaluació ètica de les innovacions orientades a un *buen vivir* i no orientades a l'enriquiment de les esferes industrials i financeres.]
- **Una societat convivalista serà necessàriament post-creixement.** Això vol dir que tindrà com a objectiu una prosperitat que no depengui d'un augment indefinit del PIB. La clau d'aquesta prosperitat post-creixement és la des-mercantilització entesa com totes les maneres de satisfer les necessitats amb menys mercaderies i amb menys diners.

[Algunes de les mesures per incentivar la des-mercantilització:

- Ampliar la vida útil de les mercaderies mitjançant la prohibició d'obsolescència programada.
- La reducció de les necessitats monetàries de les llars, en particular de les llars de baixos ingressos:
  - la fixació del preu progressiu de l'aigua i l'electricitat,
  - una organització de transports i serveis públics que fan possible la vida sense cotxe o amb el cotxe compartit;
  - subministrament gratuït d'informació adequada sobre el cost real de l'ús de mercaderies i com reduir despeses, etc.
- La limitació dràstica de la publicitat (com a mínim, la prohibició de les formes més intrusives de publicitat no sol·licitada, a casa o a internet).
- Una política de planificació / reducció del temps destinada a facilitar la pluralització de l'activitat, l'objectiu de la qual seria donar més temps a les persones per participar en la vida social i en la producció de béns no monetaris.
- Una orientació sistemàtica de la política de compres públiques a favor de la innovació ecològica i social (estàndards d'eco-socio-disseny en ofertes públiques, etc.).
- Apostar pel pluralisme monetari per finançar béns i serveis essencials i comerç local (per exemple, en forma de moneda no convertible o només parcialment convertible en moneda estrangera, emesa per l'Estat].

Què fer?

No podem negar que, per tenir èxit, caldrà enfrontar-se a forces considerables i terribles, tant financeres i materials, tant tècniques, científiques o intel·lectuals, com militars o criminals. Contra aquestes forces colossals i sovint invisibles, les tres principals armes seran:

- La **indignació** viscuda davant la immoderació i la corrupció; i la **vergonya**, necessària per aquells que, directament o indirectament, activament o passivament, violen els principis de la humanitat comuna i de la socialitat comuna.
- El **sentiment de pertinença** a una comunitat humana mundial.
- Molt més enllà de les “eleccions racionals”, la **mobilització d’afectes i passions**.

Trencament i transició

Tota política convivialista concreta i aplicada ha de tenir en compte necessàriament:

- **L’imperatiu de la justícia i la socialitat comuna**, que implica **l’eliminació de les desigualtats vertiginoses** que han esclatat al món des dels anys setanta entre els més rics i la resta de la població.
- La preocupació per **donar vida als territoris i localitats** i, per tant, per reterritorialitzar i reubicar allò que la globalització ha desactivat i deslocalitzat massa.
- La necessitat absoluta de **preservar el medi ambient** i els recursos naturals.
- L’obligatorietat imperativa **de fer desaparèixer l’atur** i oferir a tothom una funció i una atribució reconegudes entre les activitats útils per a la societat.
- La traducció del convivialisme a respostes concretes ha d’articular, en la pràctica, les **respostes davant la urgència de millorar les condicions de vida** dels estrats populars i de **construir una alternativa a l’actual manera d’existir** tan plena de múltiples amenaces. Una alternativa que **deixarà de creure que un creixement econòmic il·limitat podria ser la solució a tots els nostres mals**.

*El [*Second Manifeste Convivialiste*](#), editat per Actes Sud, publicat el 12 febrer 2020.

(Intent de síntesi i traducció francès-català fet per Martí Olivella. 6 de maig de 2020)